

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA

Evropský den obětí trestných činů v datech

Obecné

- **22. února 1990** byla ve Velké Británii podepsána **Charta práv obětí** s cílem zvýšit mezinárodní povědomí **o pomoci a podpoře obětí**
- **Evropský den obětí trestných činů** slouží k připomenutí práv obětí
- postupný pozitivní vývoj v oblasti práv obětí -> angažování státu, přiznání širších **práv obětí a větší zájem o péči o oběti** -> následovalo přijetí **Zákona o obětech trestných činů (2013)**
- Probační a mediační služba na svých střediscích a poradnách pro oběti pomohla od poloviny roku 2015, kdy se vedou oficiální statistiky, do konce roku 2023 necelým **45 tisícům obětí**

Statistické údaje

- v roce **2023** Probační a mediační služba spolupracovala s **4 200 oběti** (v roce 2022 to bylo 4 843 obětí)
- v **89 % případů** jde o **pomoc dospělému**, v 6 % seniorovi, zbytek tvoří děti a mladiství
- 43 % obětí s Probační a mediační službou komunikuje telefonicky, 28 % prostřednictvím osobních konzultací, 9 % písemnou formou, 17 % obětí kombinuje telefonickou a písemnou formu, zbytek využívá jiné způsoby komunikace
- Probační a mediační služba v **86 %** případů spolupracuje s **přímou obětí trestné činnosti**, zbytek tvoří nepřímé oběti a pozůstalí
- v roce 2023 tvořilo 12.1 % obětí, které se na Probační a mediační službu obrátily, oběti trestného činu zanedbání povinné výživy, 11.1 % oběti ublížení na zdraví z nedbalosti, 11.1 % oběti výtržnictví, 10.7 % oběti krádeže, 8.4 % oběti ublížení na zdraví a 6.2 % oběti těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti
- **826 obětí** trestných činů **absolvovalo** v roce 2023 prostřednictvím Probační a mediační služby **mediaci**; od poloviny roku 2015 realizovala Probační a mediační služba mediace s více než 6000 oběti trestných činů
- 6 % obětí, které spolupracují s Probační a mediační službou, klasifikujeme jako **zvlášť zranitelnou oběť**, tzn.:
 - dítě
 - osoba, která je vysokého věku nebo je postižena fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením
 - oběť trestného činu obchodování s lidmi nebo trestného činu teroristického útoku
 - oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, trestného činu, který zahrnoval nátlak, násilí či pohrůžku násilím, trestného činu spáchaného pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo oběť trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny

Potřeby obětí

- potřeba bezpečí a jistoty
- potřeba psychosociální podpory
- potřeba informací a orientace v situaci
- potřeba spravedlnosti
- potřeba zadostiučinění

- potřeba přiměřené důvěry
- potřeba důstojného přístupu
- potřeby vůči pachateli

Jak pomáháme?

1. Poskytujeme podporu a pomoc **každému, kdo se cítí být obětí** (aniž by muselo být podáno trestní oznámení).
2. Pomáháme při vyrovnávání se s dopady trestného činu.
3. Informujeme o trestním řízení a právech obětí.
4. Podáváme základní právní informace (náhrada škody, peněžitá pomoc, zastupování zmocněncem).
5. Doprovázíme oběti na jednání u soudu, policie nebo na úřady.
6. **Poskytujeme psychosociální podporu.**
7. Nabízíme obětem (i pachatelům) restorativní programy, např. **mediaci** – dobrovolné mimosoudní jednání s pachatelem a obětí za účasti prostředníka.

Pomáháme hledat odpovědi na otázky:

- Jak a kde podat trestní oznámení?
- Jak získat informace o vyšetřování?
- Jak uplatnit náhradu škody?
- Jaké jsou možnosti mimosoudního řešení konfliktu?
- Kde a jak rychle sehnat právní informace o průběhu trestního řízení?
- Co dělat v situaci, kdy pachatel odmítá odpovědnost za trestný čin?
- Jak se vyrovnat s psychickou újmou, pocity bezmoci, deprese, strachu?
- Komu se můžu anonymně svěřit se svými obavami?
- Jak se domoci odškodnění?

Hlavní zjištění práce s oběťmi

- Pro oběti je nejdůležitější formou podpory **vyslechnutí**.
- **Oběť nikdy nezapomene na trestný čin.**
- Přestože oběť situaci nezpůsobila, musí investovat energii do nápravy následků.
- Pro oběti jsou zvláště citlivé okamžiky těsně po činu, po návratu z léčení, při návratu do práce či školy.
- Vhodnou pomocí lze předejít vzniku posttraumatické poruchy.
- Oběť je tou osobou, která nejlépe ví, co potřebuje a co jí pomáhá.